AUT, XLVI, 2008, p. 187-195

ANTROPONIMUL GRECESC *GEÓRGIOS* ÎN ONOMASTICA EUROPEANĂ

de

Viorica GOICU* şi *Simona GOICU-CEALMOF

1. Numele de botez *Gheorghe*, atât de intim legat de profesorul nostru drag, Gheorghe Tohăneanu, este unul din cele mai răspândite şi frecvente prenume atât la români, cât şi la celelalte popoare europene. Numele îşi are originea în Grecia antică, având la bază apelativul *georgós* „lucrător al pământului, agricultor, ţăran", apariţia lui ca nume personal fiind strâns legată de creşterea rolului agriculturii în economia vechilor greci. Grecescul *Geórgios* este, în acest caz, sinonim cu lat. *Agricola* sau rom. *Ţăranu*.

Răspândirea şi popularitatea gr. *Geórgios* este legată de existenţa cultului mai multor sfinţi, dar mai cu seamă al unui martir creştin din Capadochia, din timpul împăratului Diocleţian (secolul al IV-lea), celebru în toată Galia din secolul al VI-lea[1]. Dacă urmărim direcţiile de răspândire ale numelui grecesc în Europa, constatăm că în inscripţiile latine din secolele III-IV apare forma scrisă veche greacă *Georgius*, care stă la baza formelor actuale din limbile romanice apusene şi germanice, cu pronunţii deosebite, datorate modificărilor unor sunete proprii acestor limbi[2]. Numele grecesc este atestat sub forma Γεώργιος în secolele VI-VII în Creta, apoi prin *Georgius* în inscripţiile latineşti creştine din Galia şi Spania, *Georius* în 769 în Italia (episcop de Palaestrina), *Georgius* şi *Iorius* secolul IX în Catalunia, *Georius* în 889 în Germania, *Iorgii* sfârşitul secolului VIII la Chartres, *Giorius* în 811 în Gorze, *Jorgio* cca. 830 la Jumièges, *Jorius* în 924 în Narbonne. În prezent, în sudul Italiei este răspândită forma *Iòrio*, iar în Grecia, *Jórgos*[3].

În limbile slave, numele grecesc a intrat mai târziu, pe două căi distincte: pe cale orală a pătruns pronunţia grecească destul de mult

---

[1] Marie-Thérèse Morlet, *Dictionnaire étymologique des noms de famille*, Paris, 1991, p. 455.

[2] Christian Ionescu, *Mică enciclopedie onomastică*, Bucureşti, 1975, p. 148-149.

[3] Pierre-Henri Billy, recenzie la Jean-Claude Bouvier, *Noms de lieux du Dauphiné*, Paris, 2002, în „Nouvelle revue d'onomastique", n° 41-42, 2003, p. 296.

BDD-A6420 © 2008 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:48 UTC)

modificată încă din primele secole ale erei noastre, gr. *Geórgios* fiind pronunțat aproximativ *Iórios*, cu varianta *Iúrios*, devenită *Iurii* în limbile slave de răsărit la sfârşitul secolului X; pe cale cultă a fost folosită o copie modificată în partea finală a formei scrise greceşti *Gheorghii* care, odată intrată în uz, a suferit serioase modificări fonetice. În limbile slave de sud, cea mai veche atestare o are forma adjectivală *Giurgev* (1198-1199); la 1222 apare forma *Georgie*, la 1254, ca nume, apare *Giuragi*, la 1293, *Georgii* şi *Ghergo*, la 1322 este atestat *Giurgi* şi tot din secolul XIV apare *Gheorghii*[4].

2. La români, popularitatea de care s-a bucurat numele *Gheorghe* de-a lungul timpului nu se poate explica numai prin existența cultului pentru martirul cu acest nume, ci mai ales prin persistența vechilor credințe, obiceiuri, ritualuri şi practici din epoca păgână, când sărbătoarea este considerată începutul primăverii[5].

Despre sărbătoarea creştină în onoarea Sfântului Gheorghe din 23 aprilie, Nicolae Iorga[6] arată că s-a suprapus unei alte sărbători păgâne a unui erou trac. Cultul acestui sfânt a început să se răspândească mai ales în secolul al X-lea, de la Constantinopol, de unde a iradiat spre nord, prin Bulgaria, până la gurile Dunării. Numele oraşului *Giurgiu* şi al brațului sudic al Deltei Dunării amintesc iarăşi de cultul aceluiaşi sfânt. Brațul *Sfântul Gheorghe*, numit în Antichitate Ιερόν στόμα „Brațul sfânt", era notat în harta lui Pietro Vesconte din anii 1311-1318 prin *s(an)c(t) Georgi* sau *Georgy*[7]. De asemenea, primul document medieval românesc, biserica din Streisângeorz (azi oraşul Călan, jud. Hunedoara), datând din 1313-1314, are hramul Sfântul Gheorghe[8].

Numele popular al sărbătorii *Sângiorz* (*Sâmgiorz*), cu păstrarea elementelor latineşti (< *Sanctus Georgius*), cuprinde cea mai mare parte a Transilvaniei cu Maramureşul, Crişana şi Banatul[9]. În restul teritoriului dacoromân apare forma mai nouă *Sfântul Gheorghe*, care a pătruns prin intermediul Bisericii. În aromână este înregistrat sub forma *Sâm-Georğiul* (DDA) şi *Ayu Yoryi*, un împrumut din greacă, iar în meglenoromână prin *Sâmĝordu* şi *Sfeti D'ord'*, preluat de la bulgari. Sărbătoarea Sfântului

[4] Christian Ionescu, *op. cit.*, p. 149.
[5] *Ibidem*, p. 148.
[6] *Histoire des Roumains et de la romanité orientale*, II, Bucureşti, 1937, p. 103.
[7] H. Mihăescu, *Influența grecească asupra limbii române până în secolul al XV-lea*, Bucureşti, 1966, p. 109.
[8] Radu Popa, *Streisângeorgiu. Mărturii de istorie românească din secolele IX-XIV în sudul Transilvaniei*, în „Revista muzeelor şi monumentelor istorice", XLVII, 1978, p. 9-32.
[9] *Atlasul lingvistic român (ALR II)* publicat de Muzeul Limbii Române sub conducerea lui Sextil Puşcariu. Partea II, vol. I, B, *Familia, naşterea, copilăria, nunta, moartea, viața religioasă, sărbători*, Sibiu-Leipzig, 1940, harta 620.

BDD-A6420 © 2008 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:48 UTC)

Gheorghe şi cea a Sfântului Dumitru (popular *Sâmedru*, *Sumedru*) sunt foarte importante, întrucât aceşti doi sfinţi sunt cei mai veneraţi la români[10]. La Sfântul Gheorghe începe renaşterea naturii după iarna care la noi durează între 3 şi 5 luni. Această sărbătoare a reprezentat o dată importantă în viaţa socială. Contractele de arendare a pământului începeau în această zi şi se terminau de Sfântul Dumitru, iar în viaţa pastorală, de Sfântul Gheorghe se tocmeau ciobanii, văcarii etc.

Obiceiul vechi era ca în ajunul Sfântului Gheorghe oamenii *să se împroure*, adică să se stropească unii pe alţii şi în acelaşi timp staulele şi vitele cu apă descântată sau neîncepută, adusă de la râu. Această stropire cu apă, ca mijloc de curăţire a tuturor relelor, o găsim la multe popoare şi se practica, de asemenea, de păstorii romani exact în aceeaşi perioadă, la *Palilia* (21 aprilie), după cum scrie Ovidiu[11]:

„Oile-n zori le stropeşte, ciobane, cu apă lustrală,
Udă de-asemenea pământul şi-l mătură-apoi cu nuiele".

Se afumau vitele şi staulele cu tămâie sau cu diferite ierburi, dar la noi trebuie să fie tot un obicei păstrat de la romani, care în ziua de Palilia obişnuiau să afume turmele de oi:

„Flăcări albastre să iasă atunci din pucioasa aprinsă,
Fumul ce scoate s-ajungă la oi, să le facă să zbiere;
Arde măslin şi făclii răşinoase şi ierburi sabine,
Laurul de-asemenea să pâlpâie-arzându-l în mijlocul vetrei".

În ajunul Sfântului Gheorghe se obişnuia să se facă un foc viu: „se freacă două lemne uscate unul de altul atâta până ce, înfierbântându-se, se aprind şi încep a arde… Aprind apoi cu dânsul grămada de lemne pe care au strâns-o puţin înainte de aceasta; iar când lemnele au început a arde cumsecade şi para focului a se înălţa, atunci încep şi ei a juca împrejurul focului şi a sări peste dânsul… Săturându-se de jucat şi de sărit, aşteaptă până ce focul începe a se stinge, iar după aceea, luând fiecare puţin jeratec şi câte un tăciune, se întorc acasă şi afumă vitele, mai ales mieluşeii, cu tăciunii din focul viu… În părţile muntoase ale Bucovinei se face focul viu de regulă când scot oile prima oară la munte… Fac un foc mare, prin fumul căruia petrec toate oile… spre a fi ferite în decursul serii de orice primejdie…"[12].

Ceea ce este însă extraordinar, arată I.-A. Candrea[13], „e faptul că singuri românii au păstrat amintirea acestei datini – facerea focului viu, sărirea peste el şi trecerea vitelor prin mijlocul lui – în acelaşi fel cum o

[10] Sim. Fl. Marian, *Sărbătorile la români*, II, Bucureşti, 1994, p. 254.
[11] *Fastele*, IV (*Paliliile*), text tradus de I.-A. Candrea în „Viaţa nouă", 1918/1919, p. 37-39.
[12] Sim. Fl. Marian, *op. cit.*, p. 226-228.
[13] *Iarba fiarelor*, Bucureşti, 1928, p. 107.

BDD-A6420 © 2008 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:48 UTC)

practicau în ziua de *Palilia*, exact în aceeaşi epocă (diferenţa e numai de o zi), păstorii romani de acum 2000 de ani".

Poetul Ovidiu[14] relatează amănunţit acest obicei al romanilor, la început un popor alcătuit numai din păstori, care şi-au ales ca dată a întemeierii Romei ziua de 21 aprilie, pe care au numit-o *Palilia*, de la numele zeiţei *Pales*, ocrotitoarea turmelor:

„Rogu-te turma mi-o apără şi pe stăpânii de-oiţe;
Orice-ar putea să le strice din staulele mele alungă…
Boala goneşte-o şi dă sănătate la oameni şi vite,
Câinii să-mi fie toţi zdraveni, că-s paznicii vrednici ai turmei…
Trupul tău zdravăn petrece-l prin flăcări şi sai cu piciorul
Iute prin focul ce pâlpâie-aprins din grămada de paie…
Turme săriră şi oameni săriră atunci prin flăcări.
Iată ce şi-astăzi se face în ziua fundării cetăţii".

Ca atare, păstrarea formei mai vechi *Sângeor(d)z*, alături de forma mai nouă *Sfântul Gheorghe* se datorează atât importanţei social-religioase a acestei sărbători, cât şi faptului că, la început, a fost vorba de o sărbătoare păgână de care sunt legate multe credinţe. El este sfântul cel mai venerat de păstorii din Balcani şi din Carpaţi. La huţuli, denumirea populară a lunii mai este *na Jurija*, din ucr. *Jurij* „Gheorghe"[15], iar luna aprilie este denumită popular în unele dialecte slovene *Jurijevščak*, în maghiară, *Szent György hava* şi în estonă, *Jürikuu*[16].

În bulgară, de la numele sfântului s-au format 70 de hipocoristice[17], în onomastica din Transilvania în jur de 20[18]. În documentele noastre este atestată prezenţa diferitelor forme ale numelui *Gheorghe* încă de la începutul secolului al XV-lea: *Zorza* 1400, *Gherghina* 1415, *Ghergi* 1417, *Gherghiţa*, toponim, 1453, *Gheorghe* 1465, *Iuga* 1475, *Ganea* 1475 şi toponimul *Găneşti* 1480, *Jurj* şi *Jurja* în documentele moldovene din timpul lui Ştefan cel Mare, când 30 de persoane au acest nume, *Giurge*, *Giurcă*, *Ghiura* 1489 etc.[19].

3. Este important de menţionat faptul că localităţile din Transilvania, care şi-au format denumirea de la compusul notat în documente prin *Sanctus Georgius*, apoi prin magh. *Szent-György* sau săsescul *Sankt-Georgen*, au fost românizate după numele mai vechi al

[14] *Op. cit.*
[15] André de Vincenz, *Traîté d'anthroponymie houtzoule*, München, 1970, p. 176.
[16] Carlo Tagliavini, *Storia di parole pagane e cristiane attraverso i tempi*, Brescia, 1963, p. 137.
[17] Gustav Weigand, *Die bulgarischen Rufnamen, ihre Herkunft, Kürzungen und Neubildungen*, „Jahresbericht", XXIV-XXIX, Leipzig, 1921, p. 122-123.
[18] Ştefan Paşca, *Nume de persoane şi nume de animale din Ţara Oltului*, Bucureşti, 1936, p. 242.
[19] Christian Ionescu, *op. cit.*, p. 149.

BDD-A6420 © 2008 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:48 UTC)

sărbătorii, cel de Sângeorz. Nicolae Drăganu[20], în studiul său despre originea şi vechimea numelor de sate de pe valea Someşului de Sus, face următoarea precizare: „biserica catolică oriunde a stăpânit şi mai ales oriunde a colonizat, chiar şi în Balcani, a dat nume de sfinţi".

Există, pe de o parte, oiconimul oficial *Sângeorz-Băi* (jud. Bistriţa-Năsăud), cu prima atestare sub forma *Zenthgyurgh* 1440[21], nume care a fost dat, probabil, sub influenţa călugărilor minoriţi aşezaţi în Rodna. Urmărind atestările documentare ale acestei localităţi, se observă că în unele se recunoaşte uşor forma populară românească *Sângeorz*, notată chiar în pronunţia locală, unde digraful [*dz*] reprezintă africata [ḑ] pe cale de dispariţie în graiurile dacoromâne, prin transformarea ei în [*z*]: *Simdzo<r>dzu*, *Simdzordz* 1564, *Singeordz* 1598, *Singiordz* 1723, *Simborzu* <*Simgiorzu*> 1750, *Sângeorz* 1805, *Sângeorz* 1854, *Sângeorzul Român* 1909[22].

Autorii *Atlasului lingvistic pe regiuni. Transilvania*, Bucureşti, 1992, în *Date despre localităţi şi informatori* au consemnat că numele mai vechi al localităţii este *Sângeorzul Român*, înregistrat şi de Coriolan Suciu[23] sub forma *Olah Szentgyörgy* în anul 1607, iar locuitorii îşi zic *sâmĝorzăn'*, (sg.) *sâmĝorzan*.

Pe de altă parte, sunt oiconimele din Transilvania care s-au impus oficial sub forma *Sângeorgiu*: *Sângeorgiul de Câmpie*, *~ de Meseş*, *~ de Mureş*, *~ de Pădure*, *~ Nou* etc., rostite în vorbirea localnicilor tot sub forma *Sângeorz*, aşa după cum indică ultimele atestări ale acestor localităţi în documente[24].

De la oiconimul *Sângeorz* s-a format cunoscutul nume de familie *Sângeorzan*. Există o corespondenţă privind răspândirea celor două nume, *Sângeorzan* fiind mai frecvent în judeţele Bistriţa-Năsăud şi Mureş, adică acolo unde există localităţi cu această denumire. Numele de familie *Sângeorzan* apare şi în alte regiuni care depăşesc hotarele Transilvaniei. În acest caz, el reflectă mişcările individuale de populaţie care au avut ca punct de plecare localităţile transilvănene menţionate anterior. Iată, pe provincii istorice, frecvenţa numelui de familie *Sângeorzan* înregistrat în *Baza de date antroponimice a României* (BDAR) pentru anul 1994: 1835 (12 – M, 5 – D, 20 – ML, 15 – MR, 1701 – T, 26 – CR, 46 – BNT, 10 – B), din care în Transilvania: 1701 (10 – AB, 1414 – BN, 31 – BV, 78 – CJ, 24 – HD, 2 – HG, 136 – MS, 6 – SB).

---

[20] *Toponimie şi istorie*, Cluj, 1928, p. 118.
[21] Coriolan Suciu, *Dicţionarul istoric al localităţilor din Transilvania*, II, Bucureşti, 1968, p. 127.
[22] *Ibidem*, p. 127-128.
[23] *Ibidem*, p. 127.
[24] *Ibidem*, p. 127-128.

BDD-A6420 © 2008 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:48 UTC)

Şi în Banat există o localitate cu denumirea actuală *Sângeorge* (jud. Timiş) cu prima atestare: villa *Sancti Georgii* 1319[25]. Numele popular al satului este *Sângeoarge*, iar localnicii îşi spun *sângeorgeni*. Tot în Banat, în catedrala din Cenad, s-au păstrat moaştele sfântului Gheorghe pe care regele Ştefan cel Sfânt le-a răpit în războiul purtat împotriva bulgarilor. În Evul Mediu, Sfântul Gheorghe (magh. *Szent György*) a fost unul dintre cei mai populari sfinţi şi în Ungaria, fapt confirmat de prezenţa numelui în 119 oiconime[26], în primul rând pentru că în întreaga Europă răsăriteană cultul său a fost foarte răspândit, iar, pe de altă parte, sărbătoarea de care se leagă numele său este considerată începutul primăverii. Mai adăugăm şi faptul că magh. *György*, un nume de botez frecvent şi astăzi, este mai apropiat fonetic de românescul *Gheorghe*, bulgarul *Gheorghi* decât de latinescul *Georgius*. Ca atare, numeroasele oiconime formate de la numele acestui sfânt balcanic, răspândite în toate regiunile care au aparţinut Ungariei, reflectă popularitatea de care s-a bucurat Sfântul Gheorghe nu numai printre creştinii ortodocşi, ci şi printre cei catolici[27].

4. După aceste consideraţii asupra componenţei grupei de nume care au la bază pe *Gheorghe*, vom prezenta doar o parte din numărul mare de hipocoristice şi diminutive româneşti înregistrate de Alexandru Graur[28]: *Gheorghiţă*, *Ghiţă*, *Gheorghieş*, *Georgică*, *Gică*, *Georgel*, *Giurgiu*, *Gogu*, *Goguţu*, *Guţu*, *Goguţă*, *Guţă*, *Ghica* şi de Chritian Ionescu[29]: *Ganea*, *Gheorghică*, *Gherghe*, *Gherghеş*, *Gherga*, *Ghergu*, *Gherguş*, *Gherghin*, *Goga*, *Gogan*, *Gogănici*, *Ghiura*, *Giura*, *Giuran*, *Giurcă*, *Giurcan*, *Giurgea*, *Giurgică*, *Giurgin*, *Giurgiţa*, *Jura*, *Jurel*, *Iura*, *Iuraş*, *Iure*ş etc. Întrucât limba greacă foloseşte frecvent între sufixele diminutivale masculinul *-akis*, acesta apare şi în formaţiile româneşti de tipul *Filipache*, *Gheorgache*, dar şi în variantele acestuia *Iorgache*, *Iordache*, sufixul fiind ataşat la numele personale *Iorgu*, *Iorga*[30].

5. În prima jumătate a secolului al XIX-lea, odată cu introducerea numelor latineşti din istoria şi mitologia romană, a pătruns la români şi tipul *George* cu derivatele sale, care a intrat în concurenţă cu formele vechi, fenomen ce poate fi observat şi în zilele noastre. Dacă în mediile orăşeneşti sunt preferate noile forme, în mediul rural se observă coexistenţa formelor vechi şi noi ale aceluiaşi nume. Astfel, forma

[25] *Ibidem*, p. 127.
[26] András Mező, *A templomcím a magyar helységnevekben (11-15 század)*, Budapest, 1996, p. 79-87.
[27] Simona Goicu, *Termeni creştini în onomastica românească*, Timişoara, 1999, p. 141-142.
[28] *Nume de persoane*, Bucureşti, 1965, p. 60.
[29] *Op. cit.*, p. 150.
[30] Al. Graur, *op. cit.*, p. 60.

BDD-A6420 © 2008 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:48 UTC)

Gheorghe ca nume de familie, conform *Bazei de date antroponimice a României* (BDAR) pentru anul 1994, se situează pe locul 4 în grupa a doua de frecvență cu 83.413 apariții pe țară, după *Dumitru* – 95.702, *Stoica* – 87.586 şi *Stan* 85.071, în timp ce numele de familie *Georgescu* este înregistrat pe locul 59 în grupa a treia de frecvență cu 30.192 apariții[31]. Ca prenume actual, *Gheorghe* apare pe primul loc cu 662.265 de apariții pe țară în aceeaşi *Bază de date* cu următoarea repartiție teritorială: BNT – 28.686, O – 88.502, M – 177.107, DB – 31.531, ML – 171.799, TR – 94.378, MR – 34.396, CR – 35.866, în timp ce *George* e pe locul 29 cu 67.120 de apariții pe țară: BNT – 1.554, O – 7.332, M – 23.477, DB – 6.925, ML – 15.405, TR – 8.996, MR – 1.245, CR – 2.186[32].

La fel, alături de prenumele feminine mai vechi: *Gheorghița* înregistrat în 1994 pe poziția 55 cu 37.585 de apariții (BNT – 753, O – 22.084, M – 11.664, DB – 1.002, ML – 721, TR – 1.230, MR – 45, CR – 86), *Gherghina* pe poziția 76 cu 29.769 de apariții (BNT – 178, O – 2.300, M – 19.789, DB – 3.439, ML – 3.552, TR – 453) se află prenumele mai noi: *Georgeta* pe locul 13 cu 103.858 de apariții (BNT – 2.897, O – 12.325, M – 42.309, DB – 7.678, ML – 25.380, TR – 9.953, MR – 1.306, CR – 2.004) şi *Georgiana* pe locul 65 cu 35.874 de apariții (BNT – 524, O – 3.618, M – 15.527, DB – 3.760, ML – 8.663, TR – 2.657, MR – 379, CR – 746)[33].

6. Dacă aşteptăm un răspuns la întrebarea în ce măsură onomastica a contribuit la identitatea Europei, examinarea răspândirii şi a popularității descendenților din vechiul antroponim grecesc *Geórgios* în limbile europene ne arată atât unitatea, cât şi surprinzătoarele analogii în spatele unei aparente diversități formale. Prezența civilizației greceşti şi răspândirea creştinismului în Europa au avut un rol unificator, fără să se fi produs, de-a lungul secolelor, o reală fragmentare.

BIBLIOGRAFIE

Atlasul lingvistic pe regiuni. Transilvania. Date despre localități şi informatori, Bucureşti, 1992.

BDAR = *Baza de date antroponimice a României* prelucrată în Laboratorul de cercetări onomastice al Universității din Craiova, 1994.

[31] Gheorghe Bolocan, *Dicționarul numelor de familie din România*, în „Studii şi cercetări de onomastică" (SCO), 2, anul II, 1996, p. 10-11.

[32] *Idem*, *Prenumele actuale – inventar şi repartiție teritorială*, în „Studii şi cercetări de onomastică" (SCO), 4, Craiova, 1999, p. 375-376.

[33] *Ibidem*, p. 380, 382-383.

BDD-A6420 © 2008 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:48 UTC)

Billy, Pierre-Henri, recenzie la Jean-Claude Bouvier, *Noms de lieux du Dauphiné*, Paris, 2002, în „Nouvelle revue d'onomastique", nº 41-42, 2003, p. 295-297.
Bolocan, Gheorghe, *Dicţionarul numelor de familie din România*, în „Studii şi cercetări de onomastică" (SCO), 2, anul II, 1996, p. 7-44.
Bolocan, Gheorghe, *Prenumele actuale – inventar şi repartiţie teritorială*, în „Studii şi cercetări de onomastică" (SCO), 4, Craiova, 1999, p. 369-411.
Candrea, I.-A., *Iarba fiarelor*, Bucureşti, 1928.
Drăganu, Nicolae, *Toponimie şi istorie*, Cluj, 1928.
Goicu, Simona, *Termeni creştini în onomastica românească*, Timişoara, 1999.
Graur, Al., *Nume de persoane*, Bucureşti, 1965.
Ionescu, Christian, *Mică enciclopedie onomastică*, Bucureşti, 1975.
Iorga, Nicolae, *Histoire des Roumains et de la romanité orientale*, II, Bucureşti, 1937.
Marian, Sim. Fl., *Sărbătorile la români*, II, Bucureşti, 1994.
Mező, András, *A templomcím a magyar helységnevekben (11-15 század)*, Budapest, 1996.
Mihăescu, H., *Influenţa grecească asupra limbii române până în secolul al XV-lea*, Bucureşti, 1966.
Morlet, Marie-Thérèse, *Dictionnaire étymologique des noms de famille*, Paris, 1991,
Ovidiu, *Fastele*, IV (*Paliliile*), text tradus de I.-A. Candrea în „Viaţa nouă", 1918/1919, p. 37-39.
Paşca, Ştefan, *Nume de persoane şi nume de animale din Ţara Oltului*, Bucureşti, 1936.
Popa, Radu, *Streisângeorgiu. Mărturii de istorie românească din secolele IX-XIV în sudul Transilvaniei*, în „Revista muzeelor şi monumentelor istorice", XLVII, 1978, p. 9-32.
Suciu, Coriolan, *Dicţionarul istoric al localităţilor din Transilvania*, II, Bucureşti, 1968.
Tagliavini, Carlo, *Storia di parole pagane e cristiane attraverso i tempi*, Brescia, 1963.
Vincenz, André de, *Traîté d'anthroponymie houtzoule*, München, 1970.
Weigand, Gustav, *Die bulgarischen Rufnamen, ihre Herkunft, Kürzungen und Neubildungen*, „Jahresbericht", XXIV-XXIX, Leipzig, 1921, p. 104-192.

L'ANTHROPONYME GREC *GEÓRGIOS* DANS L'ONOMASTIQUE EUROPÉENNE

(Résumé)

L'anthroponyme grec *Geórgios* (< *georgós* «agriculteur, paysan») a été popularisé en Europe par plusieurs saints, notamment par le grand martyr dit de Capadoce (IVe siècle). Le nom grec est attesté sous la forme Γεώργιος aux VIe – VIIe siècles en Crète, puis par *Georgius* dans les inscriptions latines chrétiennes de la Gaule et de l'Espagne, *Georius* (769) en Italie, *Georgius* et *Iorius* (IXe

BDD-A6420 © 2008 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:48 UTC)

siècle) en Catalogne, *Georius* (889) en Allemagne, *Iorgii* (fin du VIIIe siècle) à Chartres, *Jorius* (924) en Narbonne. À présent, est répandue au sud de l'Italie la forme *Iòrio* et en Grèce, *Jórgs*.

Dans les langues slaves, le nom grec a pénétré plus tard, par deux voies distinctes: par voie orale, sous la forme *Iúrios* devenue *Iurii* dans les langues slaves orientales à la fin du Xe siècle et par voie culte, sous la forme *Gheorghii* qui s'est imposée sous des formes différentes chez les peuples slaves mé ridionaux (*Georgie*, *Giuragi*, *Georgii*, *Gherga*, *Giurgi*, etc.).

Chez les Roumains, la popularité du nom *Gheorghe* à travers les siècles peut s'expliquer par l'existence du culte pour le martyr portant ce nom et surtout par la persistance des croyances anciennes, des rituels et des pratiques de l'époque païenne, quand la fête était considérée le début du printemps.

Si nous attendons une réponse à la question dans quelle mesure l'onomastique a contribué à l'identité de l'Europe, la présentation de la diffusion et de la popularité des descendants de l'ancien anthroponyme grec *Geórgios* dans les langues européennes montre l'unité et les surprenantes analogies derrière une apparente diversité formelle. La présence de la civilisation grecque et la diffusion du christianisme en Europe ont eu un rôle unificateur, sans qu'il y ait eu, à travers les siècles, une réelle fragmentation.

BDD-A6420 © 2008 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:48 UTC)